

ŠANCE
PRO BUDOVY

Pozice České rady pro šetrné budovy a partnerských organizací k českému předsednictví EU 2022

Česká rada pro šetrné budovy od svého založení propaguje vizi, že investice do kvalitních udržitelných budov přispívají nejen k řešení problémů s klimatickými změnami, ale mají i pozitivní ekonomický dopad. Současná geopolitická situace právě tento fakt ještě mnohem více vyzdvihuje. Je nutné urychleně řešit přechod na jiné zdroje energie a zajistit materiálovou a energetickou bezpečnost. Nelze ale opomíjet ani závazky vyplývající z Green Deal a z pařížské dohody týkající se snižování emisí uhlíku a globálního oteplování. Šetrné budovy musí být důležitou součástí řešení těchto výzev. **Apelujeme na vládu, aby využila příležitosti, a během doby, kdy bude Česká republika předsedat Evropské unii, se význam a přínos investic do šetrných budov staly jedním z nosných témat.**

Klíčové body vycházející balíčku Fit for 55 a EPBD, které podporují energetickou bezpečnost a nezávislost:

- Zrychlit přechod na jiné zdroje energie
- Zdvojit až ztrojnásobit počet renovací
- Zaměřit se na vysokou kvalitu vnitřního prostředí budov
- Využít principů cirkulární ekonomiky s cílem zvýšit materiálovou soběstačnost
- Prosazovat silnou národní politiku k dosažení uhlíkové neutrality

Již před dvěma lety v souvislosti s pandemií koronaviru započaly problémy, které válečný konflikt na Ukrajině ještě umocnil. Zpřetrhány byly dodavatelské řetězce a enormně zdražuje stavební materiál, kterého je navíc nedostatek. Každý pociťuje skokový nárůst cen za energie. Ještě závažnější je ale závislost České republiky na dodávkách plynu z Ruska, které je nespolehlivým partnerem a dodávky plynu využívá jako prostředek vydírání ukrajinských spojenců.

Ukazuje se, že je nutné urychlit přechod na jiné zdroje energie a posílit tak energetickou bezpečnost. V její zajištění hrají budovy zásadní roli. Budovy v Česku spotřebují až 36 % celkové spotřeby energie, dvě třetiny z toho připadají na vytápění, kde má významné zastoupení právě zemní plyn dovážený z Ruska. Ze statistik vyplývá, že až 400 tisíc zrenovovaných budov ušetří zhruba 350 milionů m³ plynu, a to díky snížené potřebě energií na vytápění. Jádrem všech programů podpor a dotací by tak měly být investice do renovací.

Zdvojit až ztrojnásobení míry renovací, která je akcentována v novém balíku evropské legislativy Fit for 55, směřuje ruku v ruce se snižováním skleníkových plynů k vyšší energetické soběstačnosti. V České republice je průměrné stáří obytných budov 50 let. Předpokládá se, že 80 % ze stávajícího fondu budov zde bude stát i za 30 let, tedy ještě v roce

2050, ke kterému jsou stanoveny závazky obsažené v pařížské dohodě. Snížit energetickou náročnost stávajících budov je proto jednou z priorit.

Každých 20 až 30 let projde budova rekonstrukcí. Do roku 2050 tak majitele čeká jedna větší nebo více dílčích renovací, a to ať vlastníky rodinných domů, firemních nebo státních budov. Je však potřeba zajistit, aby renovace proběhly účelně a efektivně. Tímto směrem míří i návrhy Evropské komise. Je nutné se zaměřit na renovace, podporovat jejich vysoký standard a maximálně pomáhat všem vlastníkům v jejich uskutečnění. Tedy odstraňovat legislativní bariéry, poskytovat poradenství a nabízet možnosti jejich financování.

Na energetickou bezpečnost je třeba samozřejmě myslet i při výstavbě nových budov, přestože ty již musí splňovat určité standardy, které se postupně zpřísňují. **Česká rada pro šetrné budovy dlouhodobě prosazuje výstavbu šetrných budov, které jsou nejen energeticky efektivní, ale disponují také kvalitním vnitřním prostředím, úsporně hospodaří s vodou, využívají principy cirkulární ekonomiky a udržitelné materiály.**

Ceny stavebních materiálů lámou historické rekordy, navíc některé z nich nejsou téměř k dostání. To se sice během nějaké doby vyrovná, nicméně ceny se na původní úroveň nevrátí. Materiály ve stavebnictví totiž postupně docházejí. **Řešením, jak zajistit materiálovou bezpečnost, je cirkulární ekonomika a větší využití recyklátů.** Je potřeba zvyšovat povědomí o udržitelnosti materiálů a jejich recyklaci, podporovat certifikační systémy, které vyžadují informace o recyklovaném podílu a o dodavatelském řetězci.

Stavby by měly být navrhované tak, aby se materiály použily udržitelně, jejich životnost byla co nejdelší, konstrukční prvky se daly recyklovat a po uplynutí životnosti mohla být budova zbourána v souladu s cirkulárními principy. Na budovy je také třeba pohlížet jako na integrální součást celé energetické sítě, a to nikoliv pouze jako na energeticky náročný spotřebič, ale také jako na producenta energie.

Přechod na udržitelné stavebnictví je jednou ze zásadních podmínek k dosažení uhlíkové neutrality. Společnosti z více než 120 zemí, které tvoří přes 70 % celosvětového HDP, se zavázaly, že tohoto cíle dosáhnou kolem roku 2050. V budovách se spotřebuje asi 40 % celkové konečné spotřeby energie. Stavebnictví může až za 38 procent celosvětových emisí CO₂. Přibližně deset procent z těchto emisí se uvolňuje před zahájením výstavby, tedy během výroby a přepravy stavebních materiálů, a při samotném stavebním procesu. Zbývá část, 28 procent emisí, vzniká při provozu budov.

Pokud by se situace ve stavebnictví razantně nezlepšila, objem emisí CO₂ se bude nadále zvyšovat. Očekává se totiž, že celosvětový fond budov se do roku 2050 možná až zdvojnásobí. **Dekarbonizace budov je jedním z nákladově nejefektivnějších způsobů, jak zmírnit nejhorší dopady změn klimatu,** jakých jsme nyní svědky. Šetrnost a ohleduplnost k životnímu prostředí, investorovi i uživateli je zejména u mnoha komerčních budov již standardem.

S rostoucím důrazem na komplexnost a širší souvislosti stavební činnosti, provozování a odstraňování budov přichází také nutnost zabývat se dopady lidské činnosti ve stavebnictví. To zahrnuje i problematiku vlivu budov na množství emisí skleníkových plynů v atmosféře a možnosti jejich minimalizace vedoucí až k úplnému odstranění emisí. Cíl je zřejmý - bilance

uhlíku po celý životní cyklus budov má být nulová. Je potřeba určit cestu, která k tomuto cíli povede. Prvním krokem bude stanovení povinnosti reportovat WLC pro všechny nové budovy a renovace. Díky následnému sběru dat bude možné vytvořit hodnotící kritéria a cíle pro emise uhlíku a snížit tak celkový dopad odvětví stavebnictví.

I v tomto ohledu má Česká rada pro šetrné budovy čím přispět. Již před časem zahájila přípravu Zero Carbon Road Map pro budovy po vzoru mnoha jiných zemí, které se k uhlíkové neutralitě chtějí postavit podobným způsobem. **Účelem roadmappy je prezentovat strategický pohled na směřování stavebnictví a budov k udržitelnosti a na uhlíkovou neutralitu. Bude představena vize uhlíkové neutrality, která koresponduje a navazuje na existující Vizi nula České rady pro šetrné budovy.**

Prosazování vizí České rady pro šetrné budovy během českého předsednictví EU podporuje více než 90 členských firem z oboru šetrného stavebnictví, které souhrnně dosahují tržeb přes 100 miliard korun a zaměstnávají na 30 tisíc lidí. **Česká rada pro šetrné budovy je jedinou organizací v Česku, která se komplexně zabývá udržitelností budov a disponuje bohatým informačním, ale i personálním zázemím. To vše nabízíme vládě k dispozici, abychom společně zvládli náročné úkoly, které dnešní doba přináší.**